

Rada Języka Polskiego

Zespół Języka Polskiego
poza Granicami Kraju

Wrocław, dn. 2.12.2024 r.

PROTOKÓŁ

z warsztatów

Zespołu Języka Polskiego poza Granicami Kraju

Rady Języka Polskiego przy prezydium Polskiej Akademii Nauk

Warsztaty pt. „Umiem czytać po polsku, czyli jak skutecznie nauczyć czytania dzieci z doświadczeniem migracji” poprowadzone przez dr hab. Marzenę Błasiak-Tytułę, prof. UKEN, odbyły się 2 grudnia 2024 r. w formie online. Wzięły w nim udział 30 osób, a wśród uczestników znaleźli się zarówno stali członkowie Zespołu, jak i zaproszeni goście z Polski i zagranicy, przede wszystkim przedstawiciele Polonii (wykładowcy, badacze, studenci i doktoranci z różnych uniwersytetów).

Posiedzenie otworzyła dr hab. Anna Żurek, prof. UW, przewodnicząca Zespołu, która powitała uczestników spotkania i przedstawiła porządek obrad. Następnie zaprezentowała sylwetkę prelegentki, dr hab. Marzeny Błasiak-Tytuły, prof. UKEN.

Dr hab. Marzena Błasiak-Tytuła wygłosiła wykład na temat *Umiem czytać po polsku, czyli jak skutecznie nauczyć czytania dzieci z doświadczeniem migracji*. Na początku prelegentka uzasadniła, dlaczego czytanie odgrywa fundamentalną rolę w przyswajaniu języka polskiego jako obcego/drugiego zarówno jako doświadczenie wspomagające rozwój kompetencji językowych, jak i rozwój emocjonalny i intelektualny czy uczące o kulturze danego kraju. Omówiła także społeczny wymiar czytania, jako integrujący grupę czy inspirujący do wspólnych dyskusji. Wiele uwagi prelegentka poświęciła etapom nauki czytania (rozpoznawanie znaków graficznych, łączenie liter, czytanie ze zrozumieniem) i ich skutecznemu planowaniu, czemu służy podejście polimodalne. Zakłada ono integrację zmysłów, łączenie teorii z praktyką oraz wielozmysłową symulację, co prelegentka omówiła na konkretnych przykładach. Nacisk położony został m.in. na znaczenie zabawy w procesie nauczania, nie tylko uatrakcyjnijającej naukę, lecz także minimalizującej negatywne nastawienie czy rozwijającej umiejętności społeczne. Prelegentka zwróciła uwagę na odpowiednie przygotowywanie materiałów dydaktycznych: karty pracy powinny być zapisane odpowiednią czcionką (duża, bezszeryfowa), bez nadmiaru elementów kolorowych, ozdóbek mogących rozpraszać uwagę.

Wśród wyzwań, które w trakcie procesu nauki czytania stoją przed dziećmi z doświadczeniem migracji, prelegentka wymieniła różnice alfabetów, interferencje językowe, różnice fonetyczne oraz adaptację kulturową. Przedstawiła następnie podstawowe zasady korzystania z symultaniczno-sekwencyjnej metody sylabowej (autorstwa prof. J. Cieszyńskiej-Rózek), którą wskazała jako najefektywniejszą w pracy z dziećmi z doświadczeniem migracji (i nie tylko). Argumentowała to prostotą samej metody, uwzględnianiem w niej m.in. reguł fonotaktycznych typowych dla języka polskiego czy koncentracją na właściwej weryfikacji zrozumienia tekstów. Bliżej omówiła różne techniki pracy z tekstem, od różnego typu słowniczków przez ćwiczenia wspierające rozumienie i zapamiętywanie (techniki wykorzystujące ilustracje, konstruowanie zdań), po ćwiczenia umiejętności odpowiadania na pytania lub zadawania pytań do tekstu. Wyjaśniła następnie kryteria doboru odpowiednich tekstów (tematy bliskie uczniom, treści odpowiadające potrzebom, np. uwzględniające język edukacji szkolnej, wsparcie wizualne) oraz konieczność dostosowywania poleceń z podręczników do możliwości uczniów. Ostatnim ważnym zagadnieniem, które poruszyła prelegentka, było rozwijanie u uczniów umiejętności wnioskowania i właściwe planowanie postępu edukacyjnego uczniów w tym zakresie.

Wśród tematów podniesionych w dyskusji pojawiły się między innymi:

- wiek dzieci lub alfabet języka pierwszego jako czynniki warunkujące naukę czytania (dr hab. Michał Głuszkowski, prof. UMK),
- metoda sylabowa w nauczaniu dzieci starszych i młodzieży oraz wpływ metody uczenia czytania w języku pierwszym na naukę w języku drugim (dr hab. Anna Seretny, prof. UJ),
- błędy metodyczne popełniane przez lektorów, które mogą zniechęcać do nauki czytania (dr Michalina Biernacka).

Posiedzenie zamknęła dr hab. Anna Żurek, prof. UW, podsumowując spotkanie, dziękując wszystkim uczestnikom za obecność. Zaprosiła też na kolejne seminarium Zespołu, które tym razem odbyć się ma stacjonarnie podczas jubileuszowej konferencji Szkoły Języka Polskiego i Kultury dla Cudzoziemców, organizującej 13 grudnia 2024 r. we Wrocławiu Mistrzowskie Warsztaty Glottodydaktyczne i panelową dyskusję Zespołu Języka Polskiego poza Granicami Kraju Rady Języka Polskiego przy Prezydium PAN nt. *Wokół migracji, polityki językowej oraz nauczania języka polskiego jako obcego i drugiego*.

Protokół sporządziła:

dr Michalina Biernacka

sekretarz Zespołu